

Misija Jūras zvaigzne 2030: atjaunot mūsu okeānu un ūdeņus*

Kas ir ES “misijas”?

Daļēji iedvesmojoties no “Apollo 11” kosmiskās ekspedīcijas, kuras rezultātā cilvēks spēra pirmos soļus uz Mēness, ES “misijas” izpaužas kā apņemšanās atrisināt sabiedriskas nozīmes uzdevumus tādās jomās kā:

- vēža uzveikšana,
- pielāgošanās klimata pārmaiņām,
- pilsētu zaļināšana,
- augšnes veselības nodrošināšana veselīgas pārtikas, cilvēka veselības, dabas un klimata labā,
- mūsu okeāna, jūru, piekrastes ūdeņu un upju attīrīšana un atjaunošana*.

Katrai šādai ES misijai būs savs izpildes grafiks un budžets, kura apjoms atkarīgs no konkrētā uzdevuma. Tās neaprobežosies ar klasisko teorētisko pētniecību un inovāciju vien, bet dos impulsu izgudrojumiem, kas palīdzēs rast iedarbīgus risinājumus dažādās nozarēs. Turklāt misijām būs liela nozīme vairāku ES prioritāšu, piemēram, Eiropas zaļā kursa un Eiropas Vēža uzveikšanas rīcības plāna, izpildē.

Tava līdzdalība ir svarīga

Lai šos uzdevumus varētu izpildīt, vajadzīga tava līdzdalība. Iespējamās misijas noteikt līdz šim Eiropas Komisijai palīdzējušas misiju padomes, kurās darbojas inovācijas, pētniecības, rīcībpolitikas veidošanas, pilsoniskās sabiedrības un praktiķu organizāciju eksperti. Lai šīs misijas būtu īstajā laikā un vietā un nestu reālas pārmaiņas ikvienā ES dalībvalstī, nu pienācis laiks iesaistīties ikvienam eiropietim, arī tev. Strādājot kopā, mēs varam sasniegt daudz vairāk.

* Misija Veselīgi okeāni, jūras un piekrastes un iekšzemes ūdeņi.

Misija Jūras zvaigzne 2030: atjaunot mūsu okeānu un ūdeņus

Veselīga zilā planēta ir mūsu nākotnes ķīla. Okeāns, jūras, piekrastes un iekšzemes ūdeņi veido vienotu sistēmu, kas aizņem aptuveni 75 % Zemes virsmas. Tas ir visbagātīgākais biodaudzveidības avots, tajā atrodamas unikālas dzīvotnes; ūdens, enerģijas un oglekļa apmaiņas ceļā tas ir savstarpēji sasaistīts ar citiem klimata sistēmas elementiem. Mūsu okeāns un ūdeņi ir sabiedriskais labums. Mēs katrs atsevišķi un visi kopā esam atbildīgi par to aizsardzību un veselīgumu. Tāpēc ir jāmaina skatupunkts un jāsaprot, ka mūsu okeāns un ūdeņi ir liela vērtība, kas pastāvīgi jābagātina, nevis jānoplicina.

Ikviens planētas iedzīvotājs ir tieši vai netieši atkarīgs no okeāna, jūrām un iekšzemes ūdeņiem. Bez veselīga okeāna un ūdeņiem dzīvība uz Zemes nav iespējama.

© davidclode, starfish. Avots: unsplash.com

Šīs misijas mērķis ir panākt, ka līdz 2030. gadam Eiropas sālsūdeņu un saldūdeņu ekosistēmas ir pilnā mērā apzinātas un atjaunotas, proti, attīrīt jūras ūdeņus un saldūdeņus, atjaunot to bagātīgo biodaudzveidību un padarīt mūsu zilo ekonomiku ilgtspējīgu un klimatam labvēlīgu.

Tāpēc iepazīt, aizsargāt un atjaunot mūsu okeānu, jūras un ūdeņus ir viens no mūsu laimeta lielajiem uzdevumiem. Ūdeņos ir **cēlusies visa dzīvība uz Zemes**, un no tiem ir atkarīga cilvēces pastāvēšana uz šīs planētas. Bez okeāna un ūdeņiem mums nebūtu **ne ūdens, ko dzert, ne gaisa, ko elpot**, jo ūdeņi nodrošina 50 % no planētas skābekļa. Ūdens klāj aptuveni trīs ceturtdaļas Zemes virsmas; ja nebūtu ūdens, nebūtu arī **stabila, dzīvības uzturēšanai piemērota klimata**. Ūdeņos valda **bagātīga biodaudzveidība** un mīt unikālas sugas. Pateicoties ūdeņiem, mums ir **pārtika, tīra enerģija, jaunas zāles**, daudzām kopienām — arī **iztika**. Ūdeņi slēpj daudzus vēl neatklātus **brīnumus**.

Tomēr mūsu **negatīvais iespaids uz ūdeņiem vēršas plašumā**, tāpēc to stāvoklis strauji pasliktinās, tāpat kā to spēja nodrošināt daudzus vitāli svarīgus pakalpojumus.

- **Piesārņojuma** postošā ietekme ir jūtama visos ūdens riņķojuma posmos, sākot ar sniegu un ledu Alpu virsotnēs un beidzot ar pašām okeāna dzīlēm.
- **Cilvēka darbības** — pārzveja, ilgtnespējīgs tūrisms un zemes izmantošana — aizvien lielākam skaitam sugu draud ar iznīcību.
- **Cilvēka izraisītā klimata krīze** maina okeāna un ūdeņu stāvokli un traucē tiem pildīt kritiski svarīgās funkcijas. Okeāns absorbē aptuveni ceturto daļu no visām gaisā esošajām CO₂ emisijām, tāpēc tas aizvien paskābinās un daudzām sugām tajā izdzīvot kļūst aizvien grūtāk.
- Temperatūras pieauguma un polārā ledu kušanas dēļ **mainās okeāna straumes**,

© karmaknight, #304705893, 2020. Avots: stock.adobe.com

piemēram, aizvien lēnāk plūst Golfa straume, kura lielā mērā nosaka Eiropas mēreno klimatu un no kuras atkarīgs lauksaimniecībai pietiekams nokrišņu daudzums un bagātīga nozveja.

- Klimata pārmaiņu sekas izjūtam jau tagad — **kāpj jūras līmenis, aizvien smagāki kļūst plūdi, aizvien bargāki — laikapstākļi**, piemēram, ilgstoši sausuma periodi, kuri apdraud mūsu iztiku un kuru dēļ daudziem nākas pamest savas mājas.

Lai šo tendenci apvērstu, Eiropas Savienība ierosina izvirzīt misiju. Uzdevums ir līdz 2030. gadam iepazīt, atjaunot un aizsargāt mūsu okeānu un ūdeņus, tā liekot godā mūsu planētas vērtīgāko resursu — dzīvības devējus ūdeņus.

Ir pienācis laiks apbrīnai un bijībai Eiropas upju, ezeru, jūrmalu, jūru un okeāna priekšā; laiks jauniem meklējumiem, pateicoties zinātnei, pētniecībai un inovācijai, laiks jauniem un pārsteidzošiem atklājumiem un risinājumiem. Palīdziet mums nosargāt to, kas vēl palicis, un atgūt to, kas jau zudis. Palīdziet mums nonākt pie jēgpilniem pasākumiem, kas parāda, ka arī šķietami sīkas, ikdienišķas norises var atstāt lielu iespaidu. Mums jāizprot, ka ūdens riņķojums ir sistēma — no avota līdz

izlietnei.

Iedvesmojoties no jūraszvaigznes veidola, šī misija izvirzīs piecus virsmērķus. Misijas iecere ir **atklāt vēl nezināmos** noslēpumus, ko glabā mūsu okeāns un ūdeņi. Nolūks ir **darīt galu piesārņojumam** okeānā un ūdeņos, proti, nepieļaut, ka upēs un jūrā nonāk plastmasas atkritumi, ķīmikālijas un citi piesārņotāji. Tās ietvaros **daba, tās biodaudzveidība** un izpostītās ekosistēmas tiks atjaunotas, pateicoties pastiprinātai aizsardzībai, kā arī aktīvai apmežošanai, dabas neskartības atjaunošanai un citiem dabā balstītiem risinājumiem. Šī misija palīdzēs **zilo ekonomiku padarīt ilgtspējīgāku un klimatam draudzīgāku** ar tādiem paņēmieniem kā atjaunīgu un oglekļneitrālu tehnoloģiju popularizēšana, emisiju samazināšana dažādās nozarēs un tādu inovatīvu risinājumu izstrādāšana, kas palīdz samazināt cilvēka darbības vidisko pēdu. Šīs misijas īstenošanā Eiropas Savienība balstīsies uz savām rīcībpolitikām un programmām. Tā atbalstīs **jaunas idejas, pētniecību un inovāciju**, lai tiktu izstrādāti un plaši ieviesti jauni risinājumi, kā rūpēties par zilo vidi. Misija arī ierosinās **jaunus pārvaldības modeļus** un veidos partnerības ar valdībām, uzņēmumiem, augstskolām, pilsonisko sabiedrību un daudziem citiem, lai sadarbības ceļā sasniegtu šo kopīgo mērķi.

Tomēr tas nav iespējams bez tavas līdzdalības. Mums kopīgi jāstrādā pie okeānu, jūru, piekrastes, upju un ezeru nākamības, kopīgi jāceļ labāka nākotne. Tev jāklūst par daļu no risinājuma, jo tikai tā spēsim labāk izprast okeānu un ūdeņus, citādi rīkoties, patērēt, nodarboties ar uzņēmējdarbību un veidot rīcībpolitiku. Bez tavas palīdzības būs grūti rast risinājumus, kas samazinās mūsu ekoloģisko pēdu un ilgtspējīgi atraisīs mūsu zilās ekonomikas potenciālu. Iedvesmo uz pārmaiņām savu apkaimi! Palīdziet atjaunot mūsu zilās planētas veselību ilgtspējīgākas un ūdeņiem labvēlīgākas nākotnes vārdā!

Plašāka informācija: <http://ec.europa.eu/mission-ocean> vai seko #MissionOcean #EUmissions #HorizonEU sociālajos medijos.